

© Пішак В.П., Ахтемійчук Ю.Т.

**КРУЦЯК
ВОЛОДИМИР МИКОЛАЙОВИЧ
(1936-2000)**

*“Наука не має батьківщини,
але у вченого вона є”*

Луї Пастер

Відомий український вчений Володимир Миколайович Круцяк народився 2 травня 1936 року на Тернопільщині. Він був звичайним сільським хлопчиком, із звичайної селянської сім'ї. Проте одна незвичайність таки була, це – висока культура і духовність родини Круцяків. Майже щодня, після виснажливої праці на полі, батьки Володимира брали активну участь у церковному хорі, особливо його мама Розалія Феліксівна. Молодий хлопець рано захопився народними традиціями, українською народною піснею. Він гарно грав на цимбалах і баяні. Успішно навчався у школі, незважаючи на тяжкі соціально-побутові умови – голод кінця сорокових, воєнно-визвольні баталії початку п'ятдесятих. Та й школа в рідних Гиньківцях була тільки початковою. Тому юному школяреві щоденно доводилось пішки долати чималу відстань до

найближчої середньої школи. Але він не ремствував, не скаржився на долю, а невтомно працював над собою. У вир життя його несли спрага до знань і захоплення музикою. Поряд з духовною високістю Володя Круцяк вбачав у цьому й іншу прикмету – бути корисним людям, виховуючи у них любов до народних традицій, любов до культури свого народу, до родинного гнізда, Батьківщини. І, здавалося б, музика посяде головне місце в його житті. Однак секрет таланту полягає в тому, що він не однобічний. Якщо людина має хист до якоїсь однієї справи, то вона з неменшим завзяттям творитиме й щось друге, потрібен тільки поштовх. Володимир Круцяк дуже любив свого дідуся, який ще в досить молодому віці захворів на тяжку недугу. Усвідомивши безсилість лікарів і переживши гірку втрату, молодий хлопчик твердо вирішив стати медиком.

Навчаючись у Чернівецькому медичному інституті, В.М.Круцяк закінчує вечірнє відділення Чернівецького музичного училища. Відмінник навчання, студент-медик, поєднуючи медицину і музику, успішно керував оркестром народних інструментів самодіяльного студентського ансамблю "Трембіта", який не раз прославляв рідний навчальний заклад. Саме з цього колективу згодом облетить усю земну кулю пісенний талант неперевершеного Володимира Івасюка, тодішнього студента Чернівецького медичного інституту.

Набуваючи медичних знань, В.М.Круцяк все більше захоплюється таємницями медичної науки. Допитливий характер і невичерпна енергія приводять молодого лікаря в аспірантуру. З 1960 року він працює на кафедрі анатомії людини під керівництвом відомого вченого М.Г.Туркевича, який був науковим керівником і консультантом його кандидатської та докторської дисертацій. Свого вчителя Володимир Миколайович називав другим батьком. В його кабінеті й досі висить портрет Миколи Гервасійовича, в очі якого часто вдивлявся професор В.М.Круцяк, немов питаючи поради.

Докторська дисертація Володимира Миколайовича присвячена порівняльно-ембріологічному дослідженню морфогенезу позапечінкових жовчних шляхів людини і ссавців (Сімферополь, 1971). У глибоко фундаментальній роботі вперше досліджені закономірності гістогенезу стінок жовчних шляхів, становлення їх кровопостачання та лімфовідтоку. Показано, що фетальна оклюзія є закономірною умовою адаптації ембріона в процесі розвитку. Виявлено ембріологічні передумови виникнення атрезій, стенозів та подвоєнь жовчних шляхів.

В.М.Круцяка, молодого доктора наук, 1972 року обирають завідувачем кафедри топографічної анатомії та оперативної хірургії, а через два роки призначають деканом лікувального факультету. Висока наукова кваліфікація і досвід педагога-організатора дозволили йому успішно поєднувати навчальний процес та науково-дослідну роботу. Після виходу на пенсію його славної поради і вчительки професора В.А.Малішевської 1985 року Володимир Миколайович очолює кафедру анатомії людини, де працював до останніх днів. Розвиваючи традиції буковинських морфологів і прийнявши естафету наукового пошуку, професор В.М.Круцяк продов-

жує дослідження ранніх етапів розвитку людини. Під його керівництвом виконано понад 30 кандидатських і докторських дисертацій.

За загальним визнанням, це була неординарна людина, відомий вчений-анатом, прекрасний лектор, чудовий викладач вищої медичної школи. Його вирізняла виняткова пунктуальність і акуратність у всьому, простота в спілкуванні, доступність, зацікавленість до кожної людини, готовність прийти на допомогу кожному професору і студенту, здобувачу і молодому науковцю. Тому навколо нього завжди було вселюдно, тому на кафедрі, яку він очолював, завжди юрмилася студентська молодь, молоді і маститі сивочолі вчені. До нього приїздили звідусіль – за порадою, по допомогу. І завжди кожен після зустрічі з Володимиром Миколайовичем отримував натхнення, вдовolenня. Він любив спілкування з цікавими і близькими за духом людьми, поїздки, дружні і товариські зустрічі.

Професор В.М.Круцяк був людиною надзвичайної доброти і безмежної любові до ближнього. Своєю ширістю і добром Володимир Миколайович обдаровував всіх – від студента до лікаря, від аспіранта до академіка, від декана до міністра, від прибиральниці до народного депутата. І кожний, хто поспілкувався з ним, одержував конкретну пораду, щире допомогу і душевне тепло. Він любив людяність, людей і вони віддячували йому тим же. Ця людина не скупилася на добрі і високі слова. Умів похвалити учня, колегу, хороший виступ, статтю. В.М.Круцяк не ділив спілкування з людьми на особисте і ділове, а вважав що існує тільки одне – людяне. Як натура лірична, болісно сприймав докір, особливо коли це не завжди було справедливо. У великому колективі, який він очолював, не завжди все було гаразд, не все було ідеально. Таке сьогодні. Але він невтомно працював сам і хотів, щоб всі, хто його оточував, рівнялися на нього. Він отримував велике задоволення від того, що робив, писав, творив. Володимир Миколайович був надзвичайно вимогливим до себе і уважним до ближнього, будучи переконаним, що розум виховується розумом, совість – совістю, а серце – серцем.

Результати наукових досліджень В.М.Круцяка та його учнів вирізняються прикладним спрямуванням. Чимало наукових праць закінчені впровадженням у практику охорони здоров'я нових методів діагностики та хірургічного лікування. Очолований ним колектив тісно

співпрацював з клінічними кафедрами Буковинської медакадемії, а також з хірургічними кафедрами Національного медичного університету ім. О.О.Богомольця, відділенням рентгенодіагностики захворювань органів черевної порожнини Київського науково-дослідного рентгенорадіологічного та онкологічного інституту, Проктологічним центром МОЗ України.

В результаті наукових досліджень одержані нові дані щодо особливостей і закономірностей внутрішньоутробного розвитку і становлення топографії органів та структур травної, дихальної, сечостатевої, судинної та нервової систем. Велике практичне значення мають дослідження серозних порожнин людини (очеревинної, плевральної, перикардіальної), правої лімфатичної та грудної проток. Окремі дослідження присвячені морфогенезу суглобів людини. Результатом морфологічних досліджень є понад 20 нових способів хірургічної корекції уродженої та набутої патології, які широко впроваджені у практичну хірургію.

Новий ембріотопографічний напрямок в анатомічній галузі завдяки подвижницькій діяльності професора В.М.Круцяка виріс в одну з провідних наукових шкіл України. За вагомих особистих внесок у розвиток морфологічної науки, високу фахову майстерність Академія наук вищої школи України обирає В.М.Круцяка академіком (відділення фундаментальних проблем медицини), а Президія Верховної Ради присвоює йому почесне звання "Заслужений діяч науки і техніки України" (1989).

Володимир Миколайович широко пропагував результати наукових досліджень буковинських морфологів. Він брав активну участь у роботі різноманітних наукових форумів. Тривалий час він був віце-президентом Наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів і топографоанатомів України. В результаті наукової та громадської діяльності встановилися тісні творчі контакти з провідними вченими Російської Федерації (академіки О.В.Волкова, В.В.Купріянов, професор О.В.Борисов), Білорусі (академіки Д.М.Голуб, П.Й.Лобко), Латвії (академік П.Я.Герке), України (академіки К.І.Кульчицький, І.І.Бобрик, професори Б.П.Хватов, Ю.М.Шаповалов, А.І.Брусиловський, К.С.Кабак, В.П.Яценко, Б.В.Троценко). Тому цілком закономірним було проведення 1990 року III Республіканського з'їзду морфологів України саме в Чернівцях, на

базі рідного навчального закладу. Вражаючою була широта представництва вчених з інших союзних республік. – Люди завжди поспішають туди, де цікаво, – зауважив тоді академік В.В.Купріянов (Москва). Знаменно, що нині чимало вчених відзначають прикладне спрямування наукових досліджень чернівецьких морфологів – спадкоємців наукової школи професора В.М.Круцяка. Суто теоретична наука – нормальна анатомія – все тісніше пов'язується з практикою.

Професор В.М.Круцяк був членом редакційної ради провідного морфологічного журналу "Архив анатомии, гистологии и эмбриологии" (нині "Морфология"), редакційної колегії фахового наукового видання "Вісник морфології". А 1997 року, завдяки його зусиллям, у стінах рідної Буковинської медакадемії побачив світ "Буковинський медичний вісник". Спочатку як головний редактор, а згодом як перший заступник, він допомагав молодим колегам за покликом душі. Скільком він допоміг за своє життя! Володимир Миколайович завжди стверджував, що важливо бути добрим і справедливим. І цього правила дотримувався повсякчас. Володимир Миколайович дуже любив свій журнал, "наш журнал" – як часто повторював. Він відчував високу відповідальність за авторитет часопису, наголошував на клінічному спрямуванні, поєднанні теоретичних основ медицини і клініки. Вже з перших чисел журнал завоював авторитет серед науковців і Вищою атестаційною комісією України був визнаний фаховим науковим виданням.

В.М.Круцяк володів лише йому притаманним даром розгледіти в молодій людині особистість науковця. Досить зазначити, що вісім його учнів працюють професорами або очолюють кафедри, в тому числі й клінічні (Ю.Т.Ахтемійчук, В.В.Власов, В.І.Зайцев, О.В.Кравченко, Б.Г.Макар, В.М.Пашковський, І.Ю.Полянський, У.Ю.Яцожинська). Як чудовий лектор, Володимир Миколайович вмів зацікавити студентів вже з перших хвилин спілкування. Багато уваги приділяв організації навчального процесу не тільки своєї кафедри, а й цілого навчального закладу, працюючи деканом, а згодом і головою організаційно-методичної комісії. В керівництві педагогічним процесом завжди був цілеспрямованим і послідовним.

Як досвідчений педагог В.М.Круцяк видав понад 10 навчальних посібників з різноманітних

розділів анатомії людини, а "Хирургические манипуляции", написані у співавторстві з професором Б.О.Мильковим, побачили світ у центральному видавництві "Вища школа" (Київ, 1985). Плідна співдружність вченого-теоретика і вченого-практика засвідчує нерозривну єдність теоретичної і практичної науки. Навчальні посібники з рентгеноанатомії, функціональної анатомії органів дихальної та імунної систем, топографічної анатомії фасцій та фасціально-клітковинних просторів широко використовуються в навчальному процесі кафедр морфологічного профілю.

Стародавній медик Гельвецій казав, що світло істини врешті-решт пробиває хмари. Правильний вибір життєвого шляху – передумова якнайшвидшої самовіддачі людини. Вірна дорога в науці зумовлює результативність пошуків, а щирість, відвертість, доброзичливість і

водночас вимогливість у стосунках з колегами, учнями – ключ до найціннішого скарбу – радості людського спілкування, авторитету серед людей. Все це повною мірою стосується Круцяка Володимира Миколайовича, який присвятив медицині понад 40 років.

Професор В.М.Круцяк віддавав усе – мудрість, досвід, знання, щирість серця і тепло душі, нічого не потребуючи взамін. Він до останнього подиху віддавав себе науці про людину, пізнаючи закони морфоструктурної організації на ранніх етапах онтогенезу.

"Злато невичерпної душі" – так охрестив професора В.М.Круцяка один поет-аматор. Додати до цього нічого!

Воістину вислів "ALII INSERVIENDO IPSE CONSUMOR" – це про НЬОГО, величну і непересічну особистість ВОЛОДИМИРА МИКОЛАЙОВИЧА КРУЦЯКА.

Література

1. Пішак В.П. Це була неординарна особистість // Бук. мед. вісник. – 2000. – Т. 4, № 3. – С. 249-250.
2. Пішак В.П., Ахтемійчук Ю.Т. Круцяк Володимир Миколайович. – Чернівці: БДМА, 2001. – 142 с.
3. Проняев В.И., Ахтемійчук Ю.Т. Владимир Николаевич Круцяк (к 60-летию со дня рождения) // Морфология. – 1997. – Т. 111, № 1. – С. 118.

В.П.Пішак, Ю.Т.Ахтемійчук

Основні наукові праці професора В.М.Круцяка

1. Круцяк В.Н. К вопросу о врождённых аномалиях жёлчного пузыря и внепечёночных жёлчных протоков // Матер. науч. конф. "Хирургия желчевыводящих путей" – К.: Здоров'я, 1968. – С. 109-112.
2. Круцяк В.Н. Внутриутробное развитие жёлчного пузыря и внепечёночных протоков у морской свинки // Вест. зоологии. – 1970. – № 3. – С. 26-32.
3. Круцяк В.Н. Внутриутробное развитие жёлчного пузыря и жёлчных протоков у свиньи, овцы и коровы // Сельскохозяйств. биол. – 1972. – № 2. – С. 206-211.
4. Круцяк В.Н. Эмбриональное развитие внепечёночных жёлчных путей у некоторых грызунов (к вопросу о редукции жёлчного пузыря) // Вест. зоол. – 1977. – № 6. – С. 33-39.
5. Круцяк В.М., Лявинець А.С., Малішевська В.А., Ротар М.І. До питання про ембріотоксичний та тератогенний вплив інгаляційних анестетиків під час першої половини вагітності // ПАГ. – 1978. – № 1. – С. 39-44.
6. Свистонюк І.У., Круцяк В.Н., Зайдман В.І. і др. Способ клапанной холецистоеюностомии // Клин. хирургия. – 1980. – № 9. – С. 69-70.
7. Круцяк В.Н. Сравнительный морфогенез жёлчных протоков в пренатальном периоде развития // Матер. науч. конф. "Функци. морфол. эмбр. развития чел. и млекопитающих". – М., 1981. – С. 142-145.
8. Круцяк В.Н. Физиологические атрезии кишечной трубки в эмбриогенеза человека // Матер. науч. конф. "Вопр. морфогенеза и регенерации". – Изд. Саратов. ун-та, 1981. – С. 69-71.
9. Круцяк В.Н., Савельев О.М., Свистонюк І.У. Памятка рабочим полиграфического производства. – Черновцы, 1982. – 7 с.
10. Круцяк В.Н., Полянский І.Ю. Развитие грудного протока в пренатальном периоде онтогенеза человека // Арх. анат. – 1983. – Т. 85, вып. 11. – С. 79-85.
11. Практические навыки по хирургии / Под ред. Б.О.Милькова, В.Н.Круцяка. – Черновцы, 1983. – 100 с.
12. Круцяк В.Н., Мильков Б.О., Войтив Ю.Я. О кистах брыжейки поперечной ободочной кишки и забрюшинного пространства // Клин. хирургия. – 1983. – № 5. – С. 38-39.
13. Круцяк В.Н., Головкин Ф.З., Лютик М.Д., Свистонюк І.У. Способ обработки культи червеобразного отростка // Клин. хирургия. – 1984. – № 4. – С. 57.
14. Круцяк В.Н., Войтив Ю.Я. Пространственная организация малого перитонеального мешка на ранних этапах онтогенеза человека // Арх. анат. – 1984. – Т. 87, вып. 12. – С. 46-54.
15. Хирургические манипуляции / Под ред. Б.О.Милькова, В.Н.Круцяка. – К.: Вища школа, 1985. – 207 с.
16. Круцяк В.Н., Петрова І.С., Яремчук А.Я., Ватаман В.Н. Функциональное состояние цекоаппендикулярного регуляторного аппарата при идиопатическом мегадолихоколон // Клин. хирургия. – 1985. – № 2. – С. 23-24.
17. Круцяк В.Н., Ватаман В.Н. Особенности ангиоархитектоники илеоцекального отдела кишечника в перинатальном периоде онтогенеза //

Морфология. – К.: Здоров'я, 1986. – № 10. – С. 87-89. 18. Круцяк В.Н., Яремчук А.Я., Ватаман В.Н. Дуоденогастральный рефлюкс после дренирования ваготомированного желудка методом пилоропластики // *Акт. пробл. медицины и биол.* – Т. 1. – К., 1986. – С. 327-333. 19. Круцяк В.Н., Яремчук А.Я., Петрова И.С. Хирургическое лечение хронических колостазов у взрослых // *Акт. пробл. медицины и биол.* – Т. 1. – К., 1986. – С. 334-342. 20. Круцяк В.Н., Яремчук А.Я., Петрова И.С. Морфофункциональное обоснование необходимости сохранения илеоцекального отдела кишечника при резекциях ободочной кишки и колоноэктомиях // *Акт. пробл. медицины и биол.* – Т. 1. – К., 1986. – С. 343-350. 21. Круцяк В.Н., Ахтемийчук Ю.Т., Ватаман В.Н. и др. Графические и пластические реконструкции в изучении развития и становления топографии органов в пренатальном периоде онтогенеза человека // *Эмбриогенез и сравнит. анат. органов и систем / Под ред. П.И.Лобко*. – Минск, 1986. – С. 18-23. 22. Круцяк В.Н., Проняев В.И., Ахтемийчук Ю.Т. Трансформация почечной лоханки, больших и малых чашек в процессе их развития // *Арх. анат.* – 1986. – Т. 91, вып. 11. – С. 66-70. 23. Реконструкционные модели в изучении эмбриотопографии органов и структур / Круцяк В.Н., Войтив Ю.Я., Полянский И.Ю. и др. Черновци. мед. ин-т. – Черновцы, 1986. – 9 с. – Рус. – Деп. во ВНИИМИ 14.11.86, № 12350 // *Аннот. в Мед. реф. ж., раздел 10, № 2, 1987.* 24. Круцяк В.Н., Яремчук А.Я., Ватаман В.Н. Функциональное состояние илеоцекального регуляторного аппарата при идиопатическом мегадолохоколон // *Клин. хирургия*. – 1987. – № 2. – С. 46-47. 25. Круцяк В.Н., Яремчук А.Я., Петрова И.С., Ватаман В.Н. Этиология и патогенез острого аппендицита у больных с идиопатическим мегадолохоколон // *Клин. хирургия*. – 1987. – № 4. – С. 60-61. 26. Кульчицкий К.И., Круцяк В.Н. Методическое пособие к лекциям по оперативной хирургии и топографической анатомии. – Черновцы, 1987. – 42 с. 27. Круцяк В.Н., Яремчук А.Я., Ватаман В.Н. Способ дислокации мезоперитонеально расположенных участков толстой кишки // *Вестн. хирургии*. – 1987. – № 6. – С. 120-123. 28. Неотложная хирургическая помощь в условиях сельской врачебной амбулатории // Мильков Б.О., Дейбук Г.Д., Круцяк В.Н. и др. / Под. ред. Б.О.Милькова. – К.: Здоров'я, 1987. – 120 с. 29. Круцяк В.Н., Кокощук Г.И., Проняев В.И., Филиппова Л.О. Становление эмбриотопографии внеоргана отдела артериальных сосудов вилочковой железы // *Разв. сосудов эндокр. орг. человека в пренат. пер. онтогенеза*. – К., 1987. – С. 29-34. 30. Круцяк В.Н., Кокощук Г.И., Калугин В.А. и др. Рекапитуляция в развитии компонентов противоточной системы метанефроса позвоночных // *Арх. анат.* – 1988. – Т. 94, вып. 2. – С. 77-81. 31. Круцяк В.Н., Кумка М.М. Развитие канальцевой системы придатка яичка в пренатальном периоде онтогенеза человека // *Арх. анат.* – 1988. – Т. 95, вып. 11. – С. 74-78. 32. Кульчицкий К.И., Скрипников Н.С., Круцяк В.Н. и др. Практикум по оперативной хирургии и топографической анатомии. – Киев-Полтава, 1988. – 231 с. 33. Бобрик И.И., Круцяк В.Н. Вопросы медицинской этики и деонтологии в курсе лекций и практических занятий по анатомии человека. – Киев-Черновцы, 1988. – 16 с. 34. Способ дислокации мезоперитонеально расположенных участков толстой кишки / Круцяк В.Н., Яремчук А.Я., Пойда А.И., Ватаман В.Н. // *Информ. письмо*. – Вып. № 5 по проблемам "Хирургии". – 1988. – 3 с. 35. Круцяк В.Н., Проняев В.И., Ахтемийчук Ю.Т. Изготовление серий гистологических препаратов для создания реконструкционных моделей // *Арх. анат.* – 1988. – Т. 95, вып. 10. – С. 87-88. 36. Круцяк В.Н., Проняев В.И., Ахтемийчук Ю.Т. Методические рекомендации по изучению анатомии черепных нервов и органов чувств (в помощь самостоятельной работе студентов). – Черновцы, 1988. – 32 с. 37. Круцяк В.Н., Мильков Б.О., Власов В.В., Ахтемийчук Ю.Т. Топографо-анатомические взаимоотношения поясничных треугольников с органами и клетчаточными образованиями забрюшинного пространства // *Арх. анат.* – 1988. – Т. 95, вып. 9. – С. 86-88. 38. Бобрик И.И., Милько В.И., Круцяк В.Н. и др. Учебное пособие по рентгеноанатомии. – Киев-Черновцы, 1989. – 86 с. 39. Круцяк В.Н., Яремчук А.Я., Пойда А.И., Ватаман В.Н. Способ дислокации илеоцекального отдела кишечника и восходящей ободочной кишки // *Вестн. хирургии*. – 1989. – Т. 142, № 1. – С. 126-127. 40. Круцяк В.Н., Мельник П.А., Макар Б.Г., Мельник И.П. К вопросу о патогенезе носовых расщелин // *Тр. Крым. мед. ин-та "Органные особенности морфогенеза и реактивности тканевых структур в норме и патологии"*. – Т. 125. – Симферополь, 1989. – С. 78-81. 41. Козуб Н.Н., Круцяк В.Н., Проняев В.И., Кокощук Г.И. Процесс дифференцировки мочепоолового синуса и формирования предстательной части мочеиспускательного канала в предплодный период развития человека // *Тр. Крым. мед. ин-та "Органные особенности морфогенеза и реактивности тканевых структур в норме и патологии"*. – Т. 125. – Симферополь, 1989. – С. 193-196. 42. Круцяк В.Н., Филиппова Л.О. Некоторые аспекты пренатального онтогенеза вилочковой железы домашней свиньи // *Сельскохоз. биол.* – 1989. – № 2. – С. 188-190. 43. Круцяк В.Н., Проняев В.И., Марчук Ф.Д., Вербинец И.П. Преобразование структурной организации нефрона в пренатальном периоде онтогенеза кролика // *Тр. Крым. мед. ин-та "Органные особенности морфогенеза и реактивности тканевых структур в норме и патологии"*. – Т. 125. – Симферополь, 1989. – С. 196-198. 44. Способ дренирования брыжеечных синусов / Круцяк В.Н., Мильков Б.О., Власов В.В. и др.; Черновци. мед. ин-т. – Черновцы, 1989. – 5 с. – Рус. – Деп. во ВНИИМИ 24.04.89., № 17611. 45. Круцяк В.Н., Проняев В.И., Кокощук Г.И. и др. Некоторые особенности морфогенеза чашечно-лоханочной системы в пренатальном периоде онтогенеза человека // *Прикл. аспекты морфогенеза и регенерации в онтогенезе в эксперименте*. – Свердловск: СМИ,

1989. – С. 29-32. 46. Проняев В.И., Круцяк В.Н., Марчук Ф.Д. О детерминации преобразования формы и структуры нефрона в онтогенезе кролика // Сельськохоз. биол. – 1989. – №4. – С. 134-136. 47. Дренажное брюшинной полости при разлитом гнойном перитоните // Круцяк В.Н., Мильков Б.О., Власов В.В. и др.; Черновиц. мед. ин-т. – Черновцы, 1990. – 3 с. – Рус. – Деп. в НПО "Союзмединформ" 14.03.90, № 19309 // Аннот. в Мед. реф. ж., раздел IV, № 5, публ. 1323, 1990. 48. Функциональная морфология органов иммунной системы: Метод. реком. к самост. работе студентов // Круцяк В.Н., Патратий В.К., Пишак В.П. и др. / Под. ред. В.Н. Круцяка. – Черновцы, 1990. – 84 с. 49. Круцяк В.Н., Проняев В.И., Косоцук Г.И., Ахтемійчук Ю.Т. Некоторые аспекты становления интеграции нефронов различных популяций в онтогенезе // Межвуз. сб. науч. тр. "Интеграция функц. систем в онтогенезе". – Новосибирск, 1990. – С. 18-26. 50. Круцяк В.Н., Проняев В.И., Косоцук Г.И. и др. Формообразующая функция мезенхимы в развитии нефрона и его сосудов // Морфология. – К.: Здоров'я, 1990. – Вып. 12. – С. 94-98. 51. Проняев В.И., Круцяк В.Н., Марчук Ф.Д. О количественной характеристике микроструктур органов // Новости спорт. и мед. антропологии. – М., 1991. – С. 73-74. 52. Морфофункциональное и экспериментально-клиническое обоснование динамической ИК-диагностики в нефрологии / Калугин В.А., Проняев В.И., Пишак В.П., Круцяк В.Н. – Деп. в УкрІНТЕІ № 2093 30.12.92. – 259 с. 53. Благодаров В.Н., Проняев В.И., Круцяк В.Н. Противоточная система почки // Лікув. справа. – 1992. – № 1. – С. 12-15. 54. Круцяк В.Н., Проняев В.И., Пишак В.П. и др. Функциональная морфология органов дыхания. – Черновцы: ЧГУ, 1992. – 142 с. 55. Порівняльна і клінічна анатомія органів дихання в нормі та експерименті / Пишак В.П., Проняев В.І., Круцяк В.М. – Деп. в УкрІНТЕІ № 64., 01.02.93 р. – 116 с. 56. Mykailenko V.V., Krutsiak V.M. Medical glossary. – Chernivtsi, 1994. – 163 p. 57. Ямкова У.Ю., Барсуков М.П., Круцяк В.М. Хоріальні ворсини плаценти на ранніх стадіях вагітності: Метод. реком. дослідження. – Чернівець-Сімферополь, 1994. – 10 с. 58. Власов В.В., Круцяк В.М., Чмерук С.П. та ін. Іннервація середнього та передньобічного фасціальних вузлів черевної порожнини // Матер. наук. конф. "Акт. пит. морфогенезу", присв. 100-річчю з дня народж. проф. М.Г. Туркевича. – Чернівець, 1994. – С. 33-35. 59. Круцяк В.М., Пишак В.П., Проняев В.І., Мислицький В.Ф. Російсько-українсько-латинський словник загальнобіологічних термінів. – Чернівець, 1996. – 285 с. 60. Круцяк В.Н. Підсумки наукових досліджень з медичної ембріології та завдання на перспективу // Матер. наук. конф. "Акт. пит. морфогенезу". – Чернівець, 1996. – С. 5-7. 61. Круцяк В.М., Проняев В.І., Ахтемійчук Ю.Т. Особливості раннього органогенезу сечової системи людини // Вісн. пробл. біол. та медицини. – 1997. – Вып. 15. – С. 72-74. 62. Круцяк В.М., Пишак В.П., Проняев В.І. Тривимірні методи дослідження ембріотопографії органів, структур, кровоносних і лімфатичних судин // Хист. – 1997. – № 1. – С. 109-115. 63. Проняев В.І., Круцяк В.М. Особливості кровопостачання нефронів різних популяцій // Бук. мед. вісник. – 1997. – № 1. – С. 57-59. 64. Круцяк В.М., Головацький А.С., Кочмарь М.Ю. Особливості формування нижньої порожнистої вени та її приток на ранніх стадіях пренатального періоду онтогенезу людини // Вісн. пробл. біол. та медицини. – 1997. – № 16. – С. 19-22. 65. Круцяк В.М., Головацький А.С., Росола Т.Ф. Джерела формування непарної та напівнепарної вен у передплодовому періоді онтогенезу людини // Вісн. пробл. біол. та медицини. – 1997. – № 15. – С. 22-26. 66. Круцяк В.М., Проняев В.І., Ахтемійчук Ю.Т. Значення ембріологічних досліджень на сучасному етапі розвитку морфологічної науки // Бук. мед. вісник. – 1998. – Т. 2, № 1. – С. 3-7. 67. Круцяк В.М., Теплицький С.С., Затірко А.Ф. Фасції та клітковинні простори тіла людини. – Чернівець: Прут, 1999. – 112 с. 68. Круцяк В.М., Ахтемійчук Ю.Т. Зовнішня будова надниркових залоз у внутрішньоутробному періоді розвитку людини // Бук. мед. вісник. – 1999. – Т. 3, № 2. – С. 169-172. 69. Круцяк В.М., Марчук Ф.Д., Хмара Т.В. та ін. Морфогенез і становлення топографії статевих залоз на ранніх стадіях пренатального онтогенезу // Бук. мед. вісник. – 1999. – Т. 3, № 4. – С. 172-176. 70. Ахтемійчук Ю.Т., Круцяк В.М., Малішевська В.А. Розвиток і становлення топографії нирок в ранньому періоді онтогенезу людини // Укр. мед. альманах. – 1999. – Т. 2, № 2. – С. 18-20. 71. Кривецький В.В., Круцяк В.М. Особливості формування зв'язок колінного суглоба в пренатальному періоді онтогенезу людини // Бук. мед. вісник. – 1999. – Т. 3, № 4. – С. 168-172. 72. Круцяк В.М., Кривецький В.В., Кривецька І.І. Анатомія черепних нервів. – Чернівець: Медик, 1999. – 112 с. 73. Манчуленко Д.Г., Круцяк В.М., Ахтемійчук Ю.Т., Хмара Т.В. Топографо-анатомічна характеристика прямокишково-маткової заглибини у плодів людини // Укр. мед. альманах. – 2000. – Т. 3, № 3. – С. 112-113. 74. Круцяк В.М., Манчуленко Д.Г. Розвиток і становлення топографії матки у пренатальному періоді онтогенезу людини // Бук. мед. вісник. – 2000. – Т. 4, № 2. – С. 176-180. 75. Круцяк В.М., Пишак В.П., Макар Б.Г., Хмара Т.В. Структурно-функціональна організація дихальної системи. – Чернівець: БДМА, 2000. – 80 с. 76. Хмара Т.В., Круцяк В.М., Догадіна І.В., Косоцук Г.І. Ембріотопографічні кореляції надниркових залоз із суміжними органами на ранніх стадіях онтогенезу людини // Наук. вісн. Ужгород. ун-ту, серія "Медицина". – 2000. – Вып. 11. – С. 74-76. 77. Затірко А.Ф., Круцяк В.М. Особливості розвитку та топографії артеріальних судин деяких органів черевної порожнини, заочеревинного простору та малого таза в ранньому онтогенезі людини // Бук. мед. вісник. – 2000. – Т. 4, № 2-3. – С. 147-149. 78. Пишак В.П., Круцяк В.М. Шишкоподібне тіло: порівняльні ембріологічні паралелі. – Чернівець: Медик, 2000. – 128 с.